

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою ДУ «Інститут гастроентерології
НАМН України»

Протокол № 4 від 20-06 2023 р.

Голова Вченої ради, в.о. директора
чл. кор. НАМН України, професор

Ю.М. Степанов

Положення
про академічну доброчесність в ДУ «Інститут гастроентерології
НАМН України»

Дніпро-2023

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність в ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (далі - Положення) закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, професійного спілкування осіб, що працюють та навчаються в ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (далі - Інститут).

1.2. Це Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту інституту, Правил внутрішнього розпорядку ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України», Колективного договору та інших нормативно-правових актів, нормативних (локальних) актів ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України».

При розробці цього Положення враховані норми Кодексу честі наукового працівника і аспіранта ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України».

1.3. У своїй діяльності Інститут дотримується принципу меритократії, що означає оцінювання аспірантів винятково на підставі їх знань і вмінь, з врахуванням унормованих соціальних пільг, а співробітників - на основі їх професійної компетентності, результатів роботи, внеску у розвиток ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України», що є підставою для їх подальшого матеріального, морального та кар'єрного стимулювання. Інститут зобов'язується вживати заходів щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових працівників.

1.4. Наукові працівники інші співробітники ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» зобов'язані дотримуватися загально визнаних норм етики, моралі, поважати гідність осіб, які працюють та навчаються в ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України», підтримувати систему демократичних відносин між представниками інституту, сприяти підвищенню морально-психологічного клімату в колективі, спрямовувати свої дії на зміцнення авторитету ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України».

1.5. Інститут в своїй діяльності керується принципом незалежності від впливу політичних партій, громадських і релігійних організацій. Створення та діяльність політичних партій, суспільно-політичних рухів, релігійних об'єднань та воєнізованих формувань в ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» не допускається.

Адміністрація ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» гарантує дотримання в стінах інституту ст. 36 Конституції України. Належність особи до будь-якої політичної партії, громадської, релігійної організації, що діють відповідно до Конституції України, не є перешкодою для її участі в навчально-виховному процесі. Наукові працівники, аспіранти та інші співробітники ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» є вільними у своїх політичних і передвиборчих симпатіях. Жодний адміністративний тиск з приводу політичних

переконань, а також характеру волевиявлення членів інститутської спільноти через вибори, референдуми та інші форми безпосередньої демократії є недопустимим.

Адміністрація Інституту покликана сприяти тому, щоб бренд Інституту не асоціювався в уяві громадськості з політичними партіями, групами, рухами, тощо, стосунки інституту з представниками різних партій, виборними особами не мали характеру підпорядкування їх політичній волі та передвиборчим програмам.

Інститут є закладом, відкритим для діалогу з представниками різних політичних ідеологій, окрім тих, які ставлять під сумнів незалежність України, закликають до зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підриву її безпеки, незаконного захоплення державної влади, пропагують війну, насильство, розпалюють міжетнічну, расову, релігійну ворожнечу, пропагують посягання на права і свободи людини, здоров'я населення.

1.6. Дотримання академічної доброчесності в Інституті пов'язане із сповіданням працівниками та здобувачами ступеня доктора філософії наступних принципів:

1.6.1. Верховенства права. В інститутському середовищі пріоритетом повинно бути дотримання принципу верховенство права - панування в суспільних відносинах правових смислів і цінностей, а саме: справедливості, добра, свободи, правової рівності, поваги до людської гідності, честі, істини тощо;

1.6.2. Законності. У своїй діяльності працівники інституту мають суворо дотримуватися Конституції України, законів та підзаконних актів;

1.6.3. Соціальної справедливості. У взаємовідносинах між членами інститутської громади важливим є забезпечення свободи, справедливості, розвитку особистості та її активної участі у житті держави та Інституту, а також повага до гідності кожної особи, нетерпимості щодо аморальної та неетичної поведінки;

1.6.4. Науковості. Працівники зобов'язані об'єктивно висвітлювати наукові факти, поняття, теорії; ознайомлювати наукову спільноту з новими досягненнями, науковими методами, пояснювати значення теорії для практики; розкривати наукові причинно-наслідкові зв'язки явищ, що вивчаються; викладати навчальний матеріал з позицій останніх досягнень науки й техніки; забезпечувати тісний зв'язок викладу навчального матеріалу з життям; пропагувати досягнення вітчизняної науки й техніки, успіхів українських учених тощо;

1.6.5. Професіоналізму та компетентності. Передбачає наявність у здобувачів ступеня доктора філософії та співробітників Інституту управлінських та аналітичних здібностей, моральних якостей, внутрішньої культури, емоційного інтелекту, знання ділового етикету, ґрунтовних знань, виконання своїх обов'язків на належному рівні, високу організацію праці;

1.6.6. Партнерства і взаємодопомоги. Означає сприйняття всіх учасників освітнього процесу як рівноправних сторін;

1.6.7. Відкритості й прозорості. Усі процеси, документи в Інституті, які стосуються освітньої, наукової, дослідницької, господарської та фінансової діяльності є прозорими, відкритими, що забезпечує можливість громадського контролю;

1.6.8. Відповідальності. Здобувачі ступеня доктора філософії та співробітники Інституту мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання, дотримуватися норм цього Положення.

1.7. Дія цього Положення поширюється та є обов'язковою до виконання для всіх учасників освітнього процесу в Інституті. Всі особи, на яких поширюються та є обов'язковими до виконання дане Положення, повинні бути ознайомлені з його змістом.

1.8. Положення публікується на офіційному веб-сайті ДУ «Інститут гастроентерологія НАМН України».

2. Політика академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Академічна доброчесність наукових працівників спрямована на:

2.2.1 дотримання загальноприйнятих етичних норм, положень Конституції України, норм законодавства України;

2.2.2. повагу до осіб, які здобувають ступень доктора філософії, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національності, ставлення до релігії, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин;

2.2.3. об'єктивне та неупереджене оцінювання знань та вмінь здобувачів ступеня доктора філософії; ефективне виконання своїх функціональних обов'язків; підвищення кваліфікації;

2.2.4. дотримання правил посилання на джерела інформації у разі використання відомостей, написання методичних матеріалів, наукових робіт тощо;

2.2.5. здійснення контролю за дотриманням академічної доброчесності здобувачами ступеня доктора філософії;

2.2.6. дотримання законодавства із запобігання корупції, уникнення конфлікту інтересів;

2.2.7. негайного повідомлення адміністрації Інституту у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих

громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам

2.2.8. нести відповідальність за порушення академічної доброчесності.

2.3. Академічна доброчесність здобувачів ступеня доктора філософії передбачає:

2.3.1. дотримання загальноприйнятих етичних норм, положень Конституції України, норм законодавства України, локальних нормативних актів Інституту;

2.3.2. самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

2.3.3. повагу честі і гідності інших осіб, навіть, якщо їх погляди відрізняються від ваших;

2.3.4. бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;

2.3.5. використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилатися на них;

2.3.6. не фальсифікувати інформацію, результати досліджень з їх наступним використанням у науковій роботі;

2.3.7. не пропонувати неправомірну вигоду за отримання будь-яких переваг у навчальній або науково-дослідницькій діяльності;

2.3.8. негайно повідомляти адміністрацію Інституту у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам.

2.3.9. нести відповідальність за порушення академічної доброчесності.

3. Етичні норми академічної діяльності науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти

3.1. Науковий працівник має дотримуватися моральних норм і правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, зокрема:

3.1.1. сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між учасниками освітнього процесу;

3.1.2. сприяти формуванню та поширенню позитивного іміджу Інституту;

3.1.3. шанобливо ставитися до державної символіки та символіки Інституту;

3.1.4. зберігати та примножувати славні традиції Інституту;

3.1.5. виявляти толерантність та повагу до релігії, культури, звичаїв та традицій співробітників Інституту всіх національностей;

3.1.6. допомагати студентам та співробітникам Інституту, що опинилися у складних життєвих обставинах;

3.1.7. не принижувати будь-яким чином гідність здобувача ступеня доктора філософії.

3.2. Для запобігання конфлікту інтересів, пов'язаного із неакадемічним характером відносин, науковому працівнику слід уникати двозначних відносин зі студентами, у тому числі протидіяти прямому чи опосередкованому отриманню

подарунків або послуг від студентів в обмін на рішення і дії, що належать до компетенції наукового працівника.

3.3. У процесі навчання здобувачі ступеня доктора філософії:

3.3.1. зобов'язані зберігати та раціонально використовувати майно Інституту;

3.3.2. сприяти збереженню та примноженню традицій Інституту, підвищувати престиж Інституту власними досягненнями у навчанні, науці, творчості;

3.3.3. шанувати історію Інституту, здобутки його визначних вчених, педагогів, випускників, сприяти розвитку позитивної репутації Інституту;

3.3.4. повинні приходити на заняття без запізнення, знати викладачів на ім'я та по батькові, звертатися до них на «Ви»;

3.3.5. не мають права грубити викладачам, студентам, співробітникам Інституту, поводитися фамільярно.

4. Етичні норми наукової діяльності. Академічний плагіат

4.1. Наукові працівники, здобувачі ступеня доктора філософії зобов'язані в процесі своєї діяльності дотримуватися принципу академічної доброчесності та етичних норм наукової діяльності.

4.2. Порухенням етичних норм наукової діяльності є:

4.2.1. виконання на замовлення та (або) продаж академічних текстів;

4.2.2. порушення методики виконання досліджень;

4.2.3. академічна фальсифікація та фабрикація; публікація вигаданих результатів досліджень;

4.2.4. приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу або внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні наукового продукту;

4.2.5. оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства, без належного оформлення посилань;

4.2.6. надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу, у тому числі при заповненні анкети для рейтингування наукових працівників.

4.3. Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

4.3.1. дисертаційні роботи і автореферати. Організацію перевірки здійснюють голови спеціалізованих рад;

4.3.2. навчальні та кваліфікаційні роботи здобувачів ступеня доктора філософії, науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти

лекцій), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації Вченої ради Інституту до видання. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснює наукова частина;

4.3.2. рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів. Організацію перевірки здійснюють головні редактори наукових журналів (відповідальні секретарі).

4.4. **Форми академічного плагіату:**

4.4.1. використання у власному творі чужих матеріалів (зображень, тексту), у тому числі з мережі Інтернет, без належних посилань;

4.4.2. перефразування або цитування матеріалу, створеного іншою особою, як опублікованого, так і ні, без належного дотримання правил цитування;

4.4.3. спотворене представлення чужих ідей, їх синтез або компіляція з першоджерел; - представлення в якості власного твору (тез, статті тощо) матеріалу, що був отриманий з Інтернету або від третіх осіб в обмін на фінансову винагороду / послугу чи соціальні зв'язки;

4.4.4. посилання на джерела, які не використовувалися в роботі;

4.4.5. складання всіх форм семестрового контролю (іспит, залік тощо) підставними особами;

4.4.6. повторна публікація своїх наукових результатів.

5. Заходи з попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності

5.1. Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в Інституті використовується наступний комплекс профілактичних заходів:

5.1.1. Інформування здобувачів ступеня доктора філософії, наукових працівників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики;

5.1.2. Визнання в Інституті принципу відкритості, що забезпечує можливість громадського контролю академічної діяльності, адміністративної та фінансової прозорості, шляхом оприлюднення на офіційному веб-сайті інформації;

5.1.3. Проведення семінарів із здобувачами ступеня доктора філософії з питань інформаційної діяльності Інституту, правильності написання наукових робіт;

5.1.4. ознайомлення здобувачів ступеня доктора філософії та наукових працівників із цим Положенням;

6. Відповідальність за недотримання норм та правил академічної доброчесності

6.1. За порушення правил академічної доброчесності до наукових працівників, здобувачів ступеня доктора філософії застосовуються заходи юридичної відповідальності відповідно до вимог законодавства України, Статуту

Інституту, Правил внутрішнього розпорядку та інших локальних нормативних актів Інституту.

6.2. Порухення загальноприйнятих норм поведінки, ігнорування норм етики, моралі та громадської свідомості, етичних норм академічної та наукової діяльності може розглядатися комісією з питань академічної доброчесності та етики як вчинення аморального проступку, що за своїм характером несумісний із продовженням роботи, навчання в Інституті.

7. Комісія з питань академічної доброчесності та етики

7.1. Комісія з питань академічної доброчесності та етики (далі - Комісія) - це незалежний орган, що діє в Інституті з метою забезпечення моніторингу дотримання членами інститутської спільноти морально-етичних та правових норм цього Положення. Склад, повноваження й функції Комісії визначаються відповідним положенням.

7.2. Склад Комісії затверджується наказом директора інституту за поданням Вченої ради Інституту. Строк повноважень Комісії становить 3 роки.

7.3. До складу Комісії входять: заступник директора з наукової роботи, відповідальна особа з питань запобігання та виявлення корупції, юристконсульт, голова первинної профспілковою організації співробітників.

7.4. Склад Комісії є мобільним і формується наказом директора Інституту із залученням експертів, які володіють спеціальними знаннями щодо предмету розгляду і можуть підтвердити або спростувати наявність порушення. За потреби до участі у процесі можуть залучатися професійні юристи.

8. Заключні положення

8.1. Це Положення затверджується рішенням Вченої ради Інституту та вводиться в дію наказом директора Інституту.

8.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Вченої ради Інституту та вводяться в дію наказом директора Інституту.

Положення розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради ДУ

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з наукової роботи
канд.мед.наук

В.І. Діденко

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з наукової роботи
канд.мед.наук

В.І. Діденко